

nur of één in den nacht op te zitten bij zijn brandende olielampje, en dat vonden de heden met reden wel wat gewaardij. Zij hadden dan liever een jong werkmán, die vroeger ter nacht rust ging.

Waarom nu de jonge Schliemann zoo laat op was zullen we zien.

De nieuwe woning die hij betrok bestond uit een kamer, gelegen in een huis dat bewoond werd door een makelaar, dien Heinrich bij zijn patroon had leeren kennen. De makelaar, die niet te breed had, had nog een kamer van zijn huis verhuurd, en wel aan een oude juffer. De twee verhuurde kamers lagen vlak naast elkaar. Toch kregen de bewoners elkaar nooit te zien, want Heinrich ging er tegen 8 uur 's morgens op uit en de juffrouw sliep een gat in den dag. Als hij thuis kwam om te eten, zat de dame te dutten na den maaltijd en als Heinrich later weer thuis kwam, was zij al te bed, om uit te rusten van de vermoeienissen des daags.

Toch zouden die twee met elkaar kennis maken, maar juist niet tot hun genoegen.

Den tweeden avond nadat Schliemann zijn nieuwe woning had betrokken, was de juffrouw juist in den eersten slaap, toen zij gewekt werd door een geluid dicht bij haar. Dat was haar in dat stille huis zoo zelden overkomen, dat zij niet besloot kon zich weer rustig naar te leggen, maar bleef luisteren. Weldra vernam zij aan den andere zijde van den kamerwand een stem die luid eenige woorden herhaalde. Toen was het even stil, daarna begon het weer en nog luid.

De juffrouw luisterde, maar wat zij ook deed 't was haar onmogelijk te verstaan wat er gesproken werd. 't Was zeker een taal die zij nog nooit had gehoord. Dat echter bespeurde zij wel, dat er geen gesprek werd gevoerd, maar aldoor dezelfde persoon aan 't woord was. Wat ter wereld kon dat betekenen?

De juffrouw lag daarover te denken tot zij weer in slaap viel, terwijl de geluiden nog altijd voortduerden. Den volgenden dag echter kwam zij al nadenkende tot het besluit dat haar buurman — want er konk een manneken — een komediant of tooneelspeler zijn moest die zijn rol op zei. Ze besloot bij den man des huizes te onderzoeven of ze 't geraden had. Maar dat viel tegen. Want die zei kortweg: „Neen, juffrouw, 't is een kantoorheer.”

Nu begreep de vrouw er niets meer van. Haar nieuwsgierigheid werd zelfs lang op de proef gesteld. Want er gingen maanden voorbij eer zij den kantoorheer ook maar te zien kreeg. De geluiden echter duurden tot haar groot verdriet voort, en zij begon er over te denken den buurman wegens verstoring van nachtrust aan te klagen, toen er plotseling een licht opging.

Op zekeren avond ging de juffrouw naar boven, toen er juist iemand de trap afkwam. Zij wachtte even en weldra stond voor haar een klein jong mensch, blijkbaar een Jood.

De juffrouw vertrouwde de zaak niet en vroeg kort en goed wat hij hier deed.

„Ik kom van mijnheer Schliemann,” was 't antwoord van den jongen man, die er wat zijn kleeding betrefte, niet naar uitzag als behoorende hij tot de welgestelden, „ik kom hier alle weken.”

„Alle weken?” vroeg de juffrouw, die blijkbaar den Jood voor een koopman hield die wat wou handelen, en hem maar half vertrouwde, „heeft die mijnheer dan alle weken wat te koop?”

„Maar ik kom niets koopen, juffrouw,” zei het Joodje verbaasd.

„Wat kom je dan doen?”

De ander keek de beroekster aan als wilde hij zeggen: dat is mijn zaak. Doch hij begreep dat dit achtendocht zoo weeten en zei: „Wel ik ben hier besteld door mijnheer Schliemann, dien Duitschen mijnheer. Ik moet luisteren en overhooren als hij Russisch spreekt.”

De dame zette een gezicht, als geloofde ze niets van heel de zaak, en de ander ging voort: „'t Is als ik u zeg, mevrouw. Mijnheer leert alle talen. Fransch kent hij al en hij heeft het zijn eigen geleerd. „Een knap man zeg ik maar. Zoo maar in zes maanden Fransch, en enkel uit een boekje. Dat doen wij samen niet na, vindt u wel?”

De juffrouw vond dat wel wat gemeenzaam gesproken en zei:

„Waar leert die mijnheer dat alles voor?”

„Weet ik het?” zei de Israëliet. „Kan ik het helpen als hij zijn tijd en zijn geld wil weggeven. Ik verdien er eenigje alle weken mijn gulden aan, ziet u?”

„Kent gij dan Russisch?”

„Net als u,” zei 't Joodje lachend. „Maar dat hoeft ook niet. Die mijnheer leert altijd hardop: dat gaat het best, zegt hij. En hij moet, zegt hij, een hebben die het hoort, en die na kan zien en overhooren, al kent hij 't zelf niet. Hij kent ook Engelsch, en wil Italiaansch leeren en Portugeesch en Spaansch en weet ik veel...”

„Maar wat doet zoo'n kantoorbediende daarmee?”

„Vraagt u hem dat zelf, mevrouw. Hij zegt alleen dat hij geen meester kan krijgen en ook niet betalen en ik hoor maar, 'k Wou dat ik er dagwerk van had. Die mijnheer leert zijn talen op straat, en als hij aan 't postkantoor wacht en overal, geloof ik. Hij wil wel zes talen en meer kennen.”

„'t Is maar mooi vervelend,” zei de dame.

„Voor mij niet, of 't loon verzoet den arbeid.”

„'t Kan wel wezen, maar ik veel het niet langer. Is dat een last! Je kunt er niet van slapen.”

„Wat wilt u dan?”

„Wel, hij moet hier vandaan, met dat gekoeter.”

„Nu, dan wordt hij uit zijn huis gesmeten, net als hij zijn geld wegstijft. Maar dat gaat mij niet aan.”

De juffrouw ging opwaarts, de bezoeker vertrok.

Hij had volkomen de waarheid gesproken, welbegrijpend, dat hij meer moest weten en vooral talen kennen, had onze Heinrich zoodra mogelijk een begin gemaakt met de studie van het Fransch, toen van het Engelsch en daarop van 't Russisch. Uit geldgebrek moest alles zonder hulp uit een boek geleerd worden en 't gelukte hem zoo in zes maanden een taal meester te worden. Wel een bewijs van wat met 's Heeren hulp ijer en volharding vermogen. Onze vaderlandsche taal leerde hij als vanzelf, wat hem, den Noord-Duitscher, trouwens niet zoo moeilijk viel.

HOOGENBURG.

INGEZONDEN STUKKEN.

(Buiten verantwoordelijkheid van de Redactie)

De arbeid onder de Hollanders te Essen a. d. Ruhr.

Een half jaar lang reeds werd Zondag op Zondag gepredikt te Essen a. d. Ruhr. Tot nog toe vindt die arbeid weinig sympathie,

althans zeer weinig steun bij de Geref. kerken in Nederland en bij de leden der kerken.

Voor de zending onder Heidenen en Mohammedanen worden duizenden gevraagd en geofferd, wat op zichzelf een zeer verblijdend verschijnsel is, — maar de prediking, zoo men wil de zendingarbeid onder eigen landgenooten in den vreemde, jegens welke wij toch zeker ook eene roeping hebben te vervullen, wordt schier geheel vergeten! Dat laatste is een uitermate bedroevend verschijnsel. „Dit moet men doen en het andere niet nalaten.”

Te Essen a. d. Ruhr worden er gevonden, die hier te lande leden waren van Geref. kerken, maar die daar reeds op allerlei doelpad geraakt zijn en naar menselijke berekening voorgoed voor de Geref. kerken en de Geref. Blijden verloren gegaan zijn.

En dat is het enige niet! Neen, wereld-dienst en zingenot lokken op allerlei wijze en spannen ook onze broeders en zusters, onze landgenooten daar ginds in den vreemde, allerlei strikken, waartoe helaas! maar al te velen struikelen en vallen. Broeders en zusters! wij gaan als Geref. kerken, wij gaan als belijders van den Christus, wij gaan als deuzulken, die bidden om de komst van het Koninkrijk Gods, hier niet vrij uit. Wij dragen mede een deel der verantwoordelijkheid voor hetgeen daar geschiedt, omdat wij reeds veel te lang de Hollanders daarginds aan hun lot hebben overgelaten.

Steunt daarom den arbeid, die thans op last van de classe Zutphen van Geref. kerken te Essen a. d. Ruhr, het centrum van Duitschlands Industriegebied, verricht wordt! Steunt dien arbeid door uw gebed en uwe gaven! Op dit oogenblik heeft de ondergeteekende reeds een belangrijk voorschot gedaan, omdat het werk toch voortgang moest hebben, terwijl de gaven schaarsch zijn. Zorgt er voor, dat dit tekort spoedig worde gedekt en de arbeid te Essen nog veel krachtiger dan tot hertoe het geval was — zooals dan ook noodzakelijk is — kan worden doorgezet.

Gaarne neemt de ondergeteekende groote en kleine bijdragen in ontvangst.

Dr. G. RENTING.

Winterswijk, 22 Juli 1902.

Samenvloeiing en Samenwerking.

Geachte Redactie!

Reeds lang had ik begeerte om óók eens naar de pen te grijpen en iets te zeggen in zake de kwestie der opleiding. Maar de veelheid der beschouwingen, zoowel in Bazuin als Herant, hield mij tot nu toe terug.

Toch meen ik niet te mogen zwijgen waar mijn conscientie er mij telkens weer toe dringt, niet alleen om het gewicht der zaak die ons allen bezig houdt, maar ook omdat de verdeeldheid zoo te betreuren is, die uit al dat geschrijf is openbaar geworden.

Laat mij toch mogen herinneren aan de spreuk onzer Vaders, dat Eendracht Macht maakt! Bedenke men toch dat de wereld zich vermaakt over onzen onderlingen strijd. Laat Satan toch in deze niet zegevieren!

Mij kwam een beeld voor den geest, dat ik wel aan alle broeders die D. V. ter Generale Synode zullen gaan, zou willen voorhouden. Vergun mij dit thans reeds door middel van Uw Blad te mogen doen.

Ik dacht aan de samenvloeiing van de wateren van Rijn en Moesel. Wie dit van een der omringende bergen met eigen oogen heeft aanschouwd, zal mij te beter begrijpen. Elke rivier heeft haar eigen kleur, maar straks, als de wateren zijn ineengevloeid, gaan die wateren onder één kleur en toch nog steeds als water in één stroom verder. Alzoo tweeërlei water en tweeërlei kleur, maar toch één rivier!

Het beeld is dunkt mij deidelijk. Neem voor den Rijn de Kerkengroep van 1834; de Kerken der scheiding, en voor den Moesel de Kerkengroep van 1886, de Kerken der dolantie, en de toepassing volgt vanzelf.

In 1892 zijn deze Kerken vereenigd. Thans gaat het om de gemeenschappelijke opleiding harer lecraren en voorgangers. Is het niet duidelijk, dat uit die vereeniging der Kerken ook de vereenigde opleiding volgen moet?

De broeders der scheiding spreken steeds van de Eigen Inrichting. Maar is de Vrije Universiteit dan óók niet een eigen inrichting van ons gereformeerde volk? Dragen Modernen, Ethischen en welke andere niet gereformeerden men nog noemen wil, bij tot hare instandhouding? Immers neen. Het is alleen ons gereformeerde volk dat beide inrichtingen in stand houdt. Zou het dan niet dwaasheid zijn, op deze kostbare wijze voort te gaan. Een stel Hoogleeraren te Amsterdam en een stel Hoogleeraren te Kampen? En dit allen nog maar voor de theologie, terwijl ook de andere faculteiten zoo hoog noodig moeten worden bezet, zullen onze beginselen óók doorwerken in het maatschappelijk leven.

Neen, broeders, zoo mag het niet blijven! Laat men toch alle partijchap ter zijde stellen. Verdeeldheid brengt ons den vloek. Samenwerking zal ons eegen brengen. Tot die samenwerking moge de a.s. Generale Synode de juiste formule vinden. Dit geve de Heere! Men stelle zich voor, dat de beide inrichtingen ontbonden worden en make van de twee één. En ons gereformeerde volk zal op die wijze toch een eigen inrichting behouden. Eendracht maakt macht!

G. VISSER

oud-suderling.

Tilburg 7 Juli 1902.

Gereformeerde Gezindheid.

Gereformeerde Kerken.

BEROEPEN: Eisinge, S. van der Wal, te Minnertsga.

AANGENOMEN: Engewier, F. Wiersma, cand. te Dokkum. — Vinkeveen, P. Roos, te Zaandam. — Arnheim, B. Wielenga, te Westmaas.

BEDANKT: Hoogveen, G. Wisse Jr., te Overtoom. — Stellingdam, R. J. Albers, te Opperdoes. — Poortvliet, R. Loinan, te Herwijnen.

Nederlandsch Hervormde Kerk.

BEROEPEN: IJsselstein, J. Haring, te Bleskensgraaf. — Ter Apel en Hornhuizen, T. A. Dijkstra, cand. — Ems en Made c. a., G. van Rhijn, cand. — Zegveld, J. M. Ph. Schippe, te Huizen. — Edam, J. L. Klein, te Callantsoog. — Te Tiel, G. Nijboer, te Berkhout. — Oudenhoorn, G. C. A. Ruysch van Duchteren, te Strijen. — Goudriaan, J. C. Hase-lager, cand. te Amsterdam. — Maassluis, P. J. van Melle, te Nijkerk. — Noordwilde en Bergum, C. Hovérus de Haas, cand. te Winsum.

AANGENOMEN: Monster, J. G. Dekking, te Krimpen afd. — Appelscha, A. de Vries, cand. — Vledder, T. A. Dijkstra, cand. — IJsselstein, J. Haring, te Bleskensgraaf.

BEDANKT: Maasdam, J. Haring, te Bleskensgraaf. — Zevenhoven, D. Eringa, te Parregu. — Melissant en Elst, Th. J. L. Ruys, cand. te Utrecht. — Zuiderwoude, P. Groot, te Midwoud. — Harmelen, F. J. Los, te Barneveld. — Gorredijk, J. W. Visser, te Terwispe. — Leur, H. G. Botermans, te Eysden.

Advertentiën.

L. G. WEISZ & Co.,

Commissionairs in Effecten,

WESTERMARKT No. 21

AMSTERDAM.

Mooi en gezond wonen.

TE HUUR in het Kloosterpark de Bilt, ¼ uur van Utrecht, lief VILLATJE met Tuin, bevattende: 6 groote en 3 kleine Kamers / 450; een dito 4 groote en 3 kleine Kamers / 375. Te bevragen bij SCHAAFSMA aldaar, Kloosterpark 183.

PIJPORGELS

voor kleine Kerken, steeds voorhanden aan de Orgelfabriek van de Firma

C. C. BENDER, te Leiden.

De Aanschouwing

in het Onderwijs.

PAEDAGOGISCHE BIJDRAGE

VOOR DE

Scholen met den Bijbel,

DOOR

J. C. SIKKEL,

Dienaar des Woords te Amsterdam.

Prijs f 0.40.

BOEKHANDEL

AMSTERDAM. HÖVEKER & WORMSER.

Groningsche Hypotheekbank voor Nederland.

Gevestigd te GRONINGEN.

Commissarissen: Prof. Mr. D. P. D. FABIJN, J. H. DE WAAL, MALEFJIT, A. W. SCHIPPERS, Jhr. H. A. WITTEWAAL VAN STOETWEGEN, H. LUKING, Mr. P. DIELEMAN, E. G. WENTINK.

Reaad van Toezicht: J. BOUWES, Jons. TERPSTRA, Mr. H. VAN DER VEGTE.

Verstrekt geld op eerste Hypotheek, zonder vooruitbetaling van rente. Geeft uit 4 pCt. Pandbrieven, koers 99½ pCt. in stukken van f 1000.—, f 500.—, f 100.— en f 50.—, verkrijgbaar ten kantore der Bank, bij hare Agenten en bij alle Commissarissen en Makelaars in effecten. Inlichtingen worden verstrekt te Amsterdam door de H.H.: L. G. WEISZ & Co., Westermarkt 21 en E. J. RADIUS en H. J. DANE, Keizersgracht 207; te Rotterdam door den heer H. DANE, Haringvliet 49.

Wed. P. VAN EIJK & ZONEN,

DAMRAK 60 en DAM 15-17.

Koopen en verkoopen EFFECTEN en vreemde COUPONS. Wisselen Gouden en Zilveren MUNTEN en vreemde BANKNOTEN. Sluiten PROLONGATIEN en BELEENINGEN. Nemen gelden à DEPOSITO tot dagelijks vast te stellen rentekoers.

DE POST-ACTA

OF

Nahandelingen van de Nationale Synode van Dordrecht

in 1618 en 1619 gehouden.

Naar den authentieken tekst in het Latijn en Nederlandsch uitgegeven en met toelichtingen voorzien enz.

Eene historische studie

DOOR

Dr. H. H. KUYPER.

PRIJS. . . f 6.—.

BOEKHANDEL

VOORHEEN

HÖVEKER & WORMSER.

Amsterdamsche Maatschappij van Levensverzekering.

Gevestigd te AMSTERDAM, Keizersgracht 547 en 549.

Maatschappelijk Kapitaal: Een Millioen Gulden.

Commissarissen:

Mr. Th. HEEMSKERK, L. J. S. VAN KEMPEN, H. W. VAN MARLE, Jhr. Mr. A. F. DE SAVORNIN LOHMAN, J. E. N. Baron SCHIMMELPENNINGK VAN DER OYE

Directoren: H. J. VAN VULPEN en H. SERET.

De Maatschappij sluit alle soorten verzekeringen

KAPITAAL en LEEFRENTE tot elk bedrag.

Calvinisme en Methodisme.

Een lezing voor „Patrimonium”, door

J. BOUMA,

Boekh., Akkerwoude,

à 10 Cent te verkrijgen bij hem.

Verschenen bij Höveker & Wormser,

Kalverstraat, Amsterdam.

Cabinet-Portret

van

Prof. Dr. J. WOLTJER.

Prijs f 1.—.

Vrije Universiteit.

In dank ontvangen:

Voor de Vereeniging:

Aan Contributie:

Door Mr. J. C. van Bril Sasac te Nieuwveen, uit Nieuwveen f 37.50; uit Kr. Mijdsrecht f 6; uit Nieuwkoop f 4.50; uit Noorden f 3; uit Achtienhoven f 1; samen f 52; door den heer A. Fijnvandraat te Harderwijk, uit Nunspeet f 4.50.

Aan Collecten (voor de Theol. faculteit):

Van de Geref. kerk te De Lier f 9.06.

Aan Schenkingen:

Door den heer C. Peters te Nijkerk, van de Chr. Jongel. vereen. „Spreuken 8: 17b” f 3.

S. J. SEEFAT,

Penningmeester.

Hilversum.

Kijkjes in onze Geschiedenis

Een leesboek voor school en huisgezin,

DOOR

N. HOFMEYR,

Leeraar aan het Staatsgymnasium te Pretoria.

17e duizend. — Prijs f 0.60.

Enige exemplaren van dit door

Engeland in de Kaapkolonie verboden

boekje zijn verkrijgbaar.

BOEKHANDEL

VOORHEEN

AMSTERDAM. HÖVEKER & WORMSER.

VRAGENBOEKJE

op de Leerplichtwet

DOOR

R. C. VERWEIJCK.

Prijs f 0.25, franco per post f 0.30.

Uitgever

Hilversum. A. J. H. FLÖRKE.

Dezer dagen zag het licht:

Gods kinderen van Ur

DOOR

J. H. FERINGA.

MET TALRIJKE ILLUSTRATIEN VAN

CHR. KOPPENOL.

I. Het land, dat Ik u wijsen zal; II. De stad van den Vredesvorst; III. De gunsteling van

Apfpa; IV. Hebreërs in Egypte; V. De poort van Hebron; VI. De dienstbaarheid in Israël; VII. In dagen van strijd; VIII. Het nieuwe

Jerusalem.

Prijs f 4.75. In fraaien stempelband f 5.50.

BOEKHANDEL

VOORHEEN

AMSTERDAM. HÖVEKER & WORMSER.

Boek- en Courantdruckerij:

DE ROEVER KROON & BAKELS,

Amsterdam.